

Závěrečné stanovisko s návrhem opatření k nápravě ve věci příspěvku na podporu regionální mobility – příspěvku na přestěhování

A. Závěry šetření

Ve zprávě o šetření ze dne 18. dubna 2019 ve věci paní A. (dále také „stěžovatelka“) jsem dospěla k těmto závěrům.

A.1 Rozhodování o žádosti o příspěvek na přestěhování

Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně (dále také „úřad práce“) pochybil tím, že o žádosti stěžovatelky o příspěvek na přestěhování nerozhodoval ve správním řízení a nezamítl ji řádně odůvodněným správním rozhodnutím (ve zprávě část A.1, C.1).

A.2 Důvody nevyhovění žádosti o příspěvek na přestěhování

Úřad práce pochybil tím, že nesprávně posoudil splnění podmínky příčinné souvislosti mezi změnou bydliště stěžovatelky a nástupem do nového zaměstnání, a nevyhověl tak její žádosti o příspěvek na přestěhování (ve zprávě část A.2, C.2).

A.3 Vyrozumění o nevyhovění žádosti o příspěvek na přestěhování

Úřad práce pochybil tím, že své zamítavé stanovisko k žádosti o příspěvek na přestěhování řádně nezdůvodnil v souladu s principy dobré správy – konkrétně s principem přesvědčivosti a srozumitelnosti (ve zprávě část A.3, C.3).

B. Vyjádření úřadu

K závěrům uvedeným ve zprávě o šetření se vyjádřil ředitel Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně Ing. Josef Bürger.

K bodu A.2 sdělil, že při podání žádosti o poskytnutí příspěvku na kterýkoli nástroj aktivní politiky zaměstnanosti (dále také „APZ“) je uchazeč o zaměstnání informován v poučení žadatele, které je součástí formuláře žádosti, o tom, že na příspěvek není právní nárok a příspěvek může být poskytnut za splnění vyjmenovaných podmínek. Dodal, že postup hodnocení žádosti je vždy určen příslušným řídicím aktem, v tomto případě směrnici generální ředitelky č. 10/2016. Krajské pobočky jsou ve své činnosti vedeny generálním ředitelstvím Úřadu práce České republiky ke striktnímu dodržování platných řídicích aktů.

Text zamítavého stanoviska jako výsledku posouzení podané žádosti je koncipován právě na základě předchozího seznámení žadatele s tím, že splnění základních podmínek vyjmenovaných ve formuláři žádosti o příspěvek ještě nezakládá jeho nárok na získání příspěvku.

Kromě základních podmínek však musí být hodnotící komisí vzata v úvahu také další kritéria vycházející z aktuální situace na regionálním trhu práce – jako např. počty a struktura volných pracovních míst v oboru, uplatnitelnost klienta z hlediska jeho kvalifikace a případných omezení, dopravní obslužnost apod. Při hodnocení žádostí o příspěvku je úřad práce povinen přihlížet také k historii klienta, tzn. hodnotit jeho aktivitu

při hledání zaměstnání a využití nabídky služeb úřadu práce. K případu stěžovatelky Ing. Bürger doplňuje, že v době podání žádosti o příspěvek na přestěhování nabízelo kontaktní pracoviště Brno-město 7 pracovních míst vhodných pro žadatelku na pozici vychovatel školní družiny nebo pracovník v dětském koutku.

Dodává, že důvodem k přistoupení k pilotnímu ověřování příspěvku na podporu regionální mobility je podpora mobility pracovní síly, a to zejména v méně rozvinutých oblastech České republiky, kde dochází častěji k propouštění, kde je nedostatek volných pracovních míst a zároveň nízká hladina mzdového ohodnocení. Ing. Bürger namítá, že nic z tohoto se nevztahuje na město Brno, které je hned po Praze druhým nejrozvinutějším regionem s vysokou poptávkou po kvalifikované pracovní síle ve všech oborech a nadprůměrným mzdovým ohodnocením. I k těmto okolnostem je hodnotící komise povinna přihlížet. Všechny řídicí akty pro agendu aktivní politiky zaměstnanosti ukládají zaměstnancům úřadu práce dvě základní povinnosti – zajistit, aby příspěvkem z aktivní politiky zaměstnanosti byl podpořen pouze uchazeč o zaměstnání, který je bez příspěvku prokazatelně neumístitelný, a postupovat při posuzování žádostí v souladu s principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti.

K závěru pod bodem A.3 se Ing. Bürger přímo nevyjádřil, pouze mě informoval, že přijal **tato opatření k nápravě**:

- Poučení žadatele o příspěvek na regionální mobilitu bylo doplněno o další kritéria hodnocení žádosti, aby bylo zajištěno komplexní a prokazatelné poučení uchazeče již při podání žádosti o příspěvek.
- Zamítavá stanoviska k informování žadatele o neposkytnutí příspěvku budou doplněna o podrobnější a srozumitelné důvody pro zamítnutí žádosti. Ve stanovisku bude klient informován o všech okolnostech, které vedly k zamítnutí žádosti.

C. Závěrečné hodnocení

C.1 Rozhodování o žádosti o příspěvek na přestěhování

Úřad práce v případě nevyhovění žádosti APZ musí vydat správním rozhodnutí s patřičnými náležitostmi (včetně odůvodnění), proti kterému může žadatel podat opravný prostředek.

Jak jsem však uvedla ve zprávě o šetření, úřad práce takto postupuje na základě metodického vedení Ministerstva práce a sociálních věcí, proto v této věci komunikuji přímo s ministerstvem, a opatření k nápravě jsem tudíž nežádala.

C.2 Důvody nevyhovění žádosti o příspěvek na přestěhování

Cílem příspěvku je motivovat uchazeče o zaměstnání, aby se, pokud nebudou dlouhodoběji úspěšní se získáním zaměstnání v místě bydliště, pokusili hledat práci v jiném regionu, i za cenu trvalejší změny místa bydliště.

Pro poskytnutí příspěvku stanovilo Ministerstvo práce a sociálních věcí podmínky, které dále rozpracovalo generální ředitelství Úřadu práce České republiky. Nezpochybňuji, že žadatel obecně nemá zákonný nárok na poskytnutí příspěvku APZ. Pokud však splní stanovené podmínky, měl by úřad práce žádosti o příspěvek vyhovět.

Z vnitřních právních aktů Ministerstva práce a sociálních věcí a generálního ředitelství Úřadu práce České republiky vyplývá, že pokud žadatel o příspěvek na přestěhování **změnil z důvodu nástupu do nového zaměstnání své dosavadní bydliště, pak splnil podmínku příčinné souvislosti**. Podmínku nového bydliště splňuje i adresa vztahující se k nájemní smlouvě k objektu, který žadatel využívá k bydlení.

Vnitřní řídicí akty **však výslovně nestanoví okamžik**, kdy žadatel musí změnit bydliště (ať už fakticky, či formálně podle smlouvy). Zda tak musí učinit ke dni, kdy nastupuje do nového zaměstnání, anebo naopak bydliště nemůže změnit např. dva dny před nástupem do zaměstnání.

Stěžovatelka uzavřela s pronajímatelem nájemní smlouvu na pronájem bytové jednotky ve městě X. od **15. 4. 2018 do 15. 4. 2019**, evidenci u úřadu práce ukončila dne 16. 4. 2018 a následující den 17. 4. 2018 nastoupila do nového zaměstnání. Dle úřadu práce spolu příčinně nesouvisí změna bydliště a nástup do zaměstnání, neboť nájem vznikl od 15. 4. 2018, tzn. o dva dny dřív, než stěžovatelka nastoupila do nového zaměstnání.

Úřad práce přistupuje z časového hlediska ke změně bydliště tak, že uchazeč musí změnit místo bydliště **až po nástupu do nového zaměstnání**.

Ing. Bürger se k mému závěru ve zprávě o šetření, že stěžovatelka splnila podmínku příčinné souvislosti mezi změnou bydliště a nástupem do nového zaměstnání, vůbec nevyjádřil. Předpokládám tudíž, že na původním posouzení nesplnění této podmínky trvá.

S takovým přístupem úřadu práce se i nadále nemohu ztotožnit.

Požadavek na to, aby uchazeč bezprostředně po ukončení evidence nejdříve fakticky nastoupil do nového zaměstnání a teprve poté změnil místo svého bydliště – např. uzavřel nájemní smlouvu a přestěhoval se – postrádá logiku a je pro žadatele velmi zatěžující a těžko splnitelný. Úřad práce vyložil podmínku příčinné souvislosti mezi nástupem do nového zaměstnání a změnou bydliště stanovenou vnitřními řídicími akty velmi formalistně, aniž vzal v potaz její reálné naplnění, logickou časovou posloupnost změny bydliště a nástupu do nového zaměstnání a aniž respektoval účel poskytování příspěvku na přestěhování. Domnívám se, že tímto přístupem tak úřad práce nutí nepřímou žadatele, aby (i když z logiky věci změni fakticky své bydliště ještě před nástupem do zaměstnání) formálně uzavíral příslušnou užívací či kupní smlouvu k nemovitosti až po nastoupení do práce. Jinak nemůže být splněna podmínka příčinné souvislosti podle výkladu úřadu práce.

Považuji za běžné, že si zaměstnanci zajišťují nové bydlení v souvislosti se změnou zaměstnání **v předstihu**, a v rámci jistoty uzavírají nájemní, podnájemní či kupní smlouvu tak, aby jim oprávnění bydlet v novém místě svědčilo několik dnů v předstihu, **nejpozději** pak ode dne nástupu do nového zaměstnání.

Tak tomu bylo i v případě stěžovatelky. V souvislosti s nástupem do nového zaměstnání sjednala nájemní smlouvu a přestěhovala se do místa výkonu práce v předstihu tak, aby v den, který navazoval na den ukončení evidence, tj. 17. 4. 2018, nastoupila bez komplikací do nového zaměstnání (snažila se tím např. předejít pozdnímu příchodu

první den z důvodu zpoždění dopravy, kdyby cestovala do zaměstnání z původního bydliště z Brna).

Trvám na tom, že stěžovatelka splnila podmínku příčinné souvislosti mezi změnou bydliště stěžovatelky a nástupem do nového zaměstnání, neboť své dosavadní bydliště změnila právě proto, že nastupuje do nového zaměstnání v jiném regionu.

Z vyrozumění úřadu práce se stěžovatelka dozvěděla, že „žadatel musí den následující po ukončení evidence u ÚP ČR nastoupit do zaměstnání mimo své bydliště a změna bydliště a nástup do zaměstnání spolu příčinně souvisí. Tudíž v jejím případě není možné příspěvek na přestěhování poskytnout“. Podrobněji stěžovatelce nic nevysvětlil. Žádnou jinou podmínku, kterou by stěžovatelka nesplnila, úřad práce nezmínil.

Až ve vyjádření ke zprávě o šetření Ing. Bürger uvedl, že komise hodnotí také další kritéria vycházející z aktuální situace na regionálním trhu práce – jako např. počty a struktura volných pracovních míst v oboru, uplatnitelnost klienta z hlediska jeho kvalifikace a případných omezení, dopravní obslužnost apod. Zmínil také, že při hodnocení žádostí o příspěvky je úřad práce povinen přihlížet také k historii klienta, tzn. hodnotit jeho aktivitu při hledání zaměstnání a využití nabídky služeb úřadu práce. Ve vztahu ke stěžovatelce poukázal na to, že v době podání žádosti o příspěvek na přestěhování nabízelo kontaktní pracoviště Brno-město 7 pracovních míst vhodných pro žadatelku na pozici vychovatel školní družiny nebo pracovník v dětském koutku.

Úřad práce stěžovatelce vůbec nesdělil, že při posuzování žádosti o příspěvek na přestěhování hodnotil vedle podmínky příčinné souvislosti i další podmínky. Pokud důvodem nevyhovění žádosti byly i další skutečnosti, pak o nich měl úřad práce stěžovatelku informovat, což neučinil.

I kdyby však úřad práce stěžovatelce takové zdůvodnění poskytl, nemohu se s ním spokojit. Ze spisové dokumentace není zřejmé, jak další podmínky úřad práce posuzoval, z jakých podkladů vycházel, jak ověřoval kritérium uplatnitelnosti stěžovatelky na trhu práce atd. Úřad práce úplně pominul, že stěžovatelka byla v evidenci dlouhodobě od roku 2015 s tříměsíční přetržkou, a ani úřadu práce ani jí samotné se nedařilo nalézt dlouhodobější vhodné zaměstnání.

Z vyjádření Ing. Bürgera také není jasné, zda výše zmíněná vhodná pracovní místa stěžovatelce konkrétně nabízel či byly součástí univerzální nabídky zaměstnání zveřejněné na úřední desce úřadu práce nebo na webových stránkách, případně zda a jak úřad práce posoudil zmíněných 7 pracovních míst z hlediska vhodnosti pro stěžovatelku. Náznak nesplnění dalších podmínek pro poskytnutí příspěvku postrádá konkrétní individuální úvahu úřadu práce podloženou objektivními skutečnostmi a hodnocením.

Trvám na tom, že stěžovatelka splnila stanovenou podmínku příčinné souvislosti mezi změnou bydliště a nástupem do nového zaměstnání, když se z důvodu získání nového zaměstnání přestěhovala do nového bydliště. **Úřad práce pochybil tím, že žádosti stěžovatelky o příspěvek na přestěhování nevyhověl. Nevyhovění žádosti neopodstatňuje ani nynější dodatečné obecné vysvětlení, protože postrádá individuální posouzení situace stěžovatelky.**

C.3 Vyrozumění o nevyhovění žádosti o příspěvek na přestěhování

Stěžovatelka se z vyrozumění nedozvěděla, proč nesplnila podmínku příčinné souvislosti. Omluvou pro strohý text zamítnutí žádosti nemůže být argument, že byla prostřednictvím vyplnění formuláře žádosti předem seznámena se základními podmínkami, které úřad práce pro poskytnutí příspěvku stanovil, a že i když je splní, nezakládá to nárok na poskytnutí příspěvku na přestěhování.

I když mi Ing. Bürger ve vyjádření nesdělil, zda úřad práce akceptuje mnou konstatované pochybení spočívající v nepřesvědčivém a nesrozumitelném zamítnutí žádosti o příspěvek na přestěhování, předpokládám, že tomu tak je, neboť v tomto směru úřad práce přijal opatření k nápravě.

D. Opatření k nápravě

Protože opatření, která přijal úřad práce, nepovažuji za dostatečná (viz bod A.2, C.2), vydávám své závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv. Součástí stanoviska je návrh opatření k nápravě.

Úřadu práce České republiky – krajské pobočce v Brně **navrhuji, aby opět posoudil tehdejší žádost stěžovatelky o příspěvek na přestěhování a příspěvek jí poskytl, neboť splnila podmínky vyjmenované ve formuláři žádosti včetně podmínky příčinné souvislosti mezi změnou bydliště stěžovatelky a nástupem do nového zaměstnání.**

Závěrečné stanovisko zasílám řediteli Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně Ing. Josefu Bürgerovi a žádám, aby mi podle § 20 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv sdělil, zda provedl navržená opatření k nápravě. Odpověď očekávám v zákonné lhůtě 30 dnů od doručení stanoviska. Stanovisko zasílám také stěžovatelce.

Pokud Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Brně nepřijme navržená opatření k nápravě nebo provedená opatření nebudou považovat za dostatečná, podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv vyrozumím nadřízený úřad, případně mohu o svých zjištěních informovat veřejnost včetně sdělení jmen osob oprávněných jednat jménem Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně.

Brno 30. října 2019

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., v. r.
veřejná ochránkyně práv
(stanovisko je opatřeno elektronickým podpisem)